

Jarl Giske

Øystein Helmikstøl
journalist i Psykologtidsskriftet

Professor, Institutt for biologi ved Universitetet i Bergen

JARL GISKE

FOTO UIB

- 1. All vitenskap er kritisk, ved at den har etterprøvbare metoder som gjør det mulig å forkaste eksisterende teorier eller hypoteser. Teorier som ikke er fremstilt slik at det potensielt skal kunne gjøres falsifiserende observasjoner, er ikke vitenskapelige. For at et tema skal kunne kalles en etablert vitenskap, må det også ha et felles basalt paradigme (samt mange mindre og innbyrdes konkurrerende). Det forrige århundret så mange forskningsbaserte psykologiske paradigmeskifter, som resultat av opphopning av observasjoner som var problematiske for eller uforenlige med eksisterende oppfatninger. Dette er klare tegn på kritisk vitenskap i funksjon. Men er psykologi én vitenskap? Blant psykologiske fagfelt finnes jo både filosofiske, samfunnsvitenskapelige, biomedisinske og evolusjonære basale paradigmer.
- 2. Jeg husker oppstyret som E. O. Wilsons *Sociobiology* vakte blant psykologene rundt 1980. Nå har evolusjonære adaptasjoner blitt viktige forklaringsmodeller i mange psykologiske disipliner. Veien til én robust psykologisk vitenskap ligger i å klare å kombinere hjernens gradvise tilblivelse med alle de andre paradigmene, og forlate dem som ikke kan forenes med dette perspektivet.